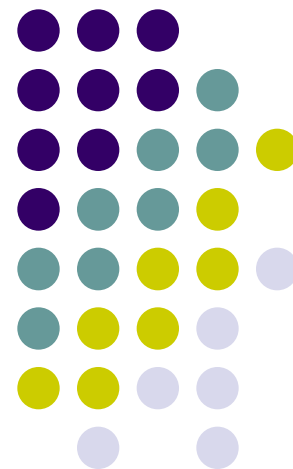

Vybrané otázky základů trestní odpovědnosti a trestních sankcí

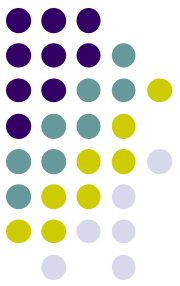
Přednáška Veřejná správa
7.3.2014

Trestní odpovědnost

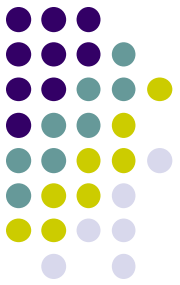
- Povinnost strpět sankci (trest) za spáchání trestného činu
- Trestní odpovědnost fyzických osob (dospělých a mladistvých) a právnických osob
- Základem trestní odpovědnosti je trestný čin (u mladistvých provinění)

Trestný čin

- § 13 odst. 1 TrZ – ***protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně***
- Bipartice přečin - zločin
- **Přečiny** = všechny nedbalostní trestné činy + úmyslné trestné činy se sazbou do 5 let
- **Zločiny** = ostatní
- **Zvlášť závažné zločiny** = horní hranicí trestní sazby nejméně 10 let

Skutková podstata trestného činu

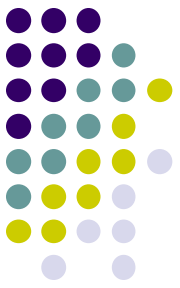
- Soubor znaků
 - objektu
 - subjektu
 - objektivní stránky
 - subjektivní stránky
- Znaky obligatorní a fakultativní

Zásada subsidiarity trestní represe § 12 odst. 2 TrZ

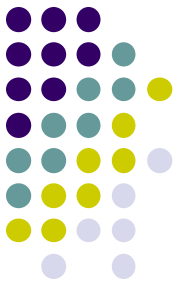
- *Trestní odpovědnost a důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu = tzv. materiální korektiv*

Zásada subsidiarity trestní represe § 12 odst. 2 TrZ

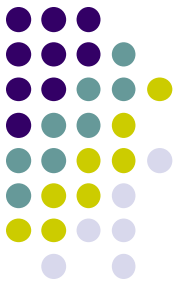
- Tpjn č. 301/2012 - trestným činem je podle trestního zákoníku takový protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v tomto zákoně (§ 13 odst. 1 tr. zákoníku). Zásadně tedy platí, že každý protiprávní čin, který vykazuje všechny znaky uvedené v trestním zákoníku, je trestným činem. Tento závěr je však v případě méně závažných trestných činů korigován uplatněním zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Úvaha o tom, zda jde o čin, který není trestným činem pro nedostatek škodlivosti pro společnost, se uplatní v případech, ve kterých posuzovaný skutek z hlediska spodní hranice trestnosti neodpovídá běžně se vyskytujícím trestným činům dané skutkové podstaty.
- Publikováno pod č. 26/2013

System trestů pro dospělé

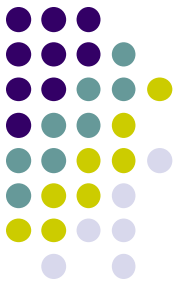
- § 52 TrZ
 - odnětí svobody
 - domácí vězení
 - obecně prospěšné práce
 - propadnutí majetku
 - peněžitý trest
 - propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty
 - zákaz činnosti
 - zákaz pobytu
 - zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné spol. akce
 - ztráta čestných titulů a vyznamenání
 - ztráta vojenské hodnosti
 - vyhoštění

System ochranných opatření

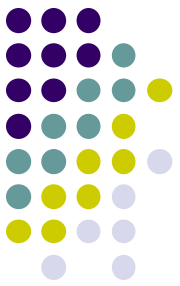
- § 98 Trz
- ochranné léčení
- zabezpečovací detence
- zabrání věci a jiné majetkové hodnoty
(+ zabrání spisů a zařízení)
- ochranná výchova

System sankcí pro mladistvé

- Monismus sankcí = opatření
- Účel opatření - § 9 ZSM: vytvoření podmínek pro sociální a duševní rozvoj a ochrana před škodlivými vlivy a předcházení dalšímu provinění
- Typy opatření - výchovná - § 15 odst. 2
 - ochranná - 21 odst. 1
 - trestní - § 24 odst. 1

Novely TrZ a sankční systém

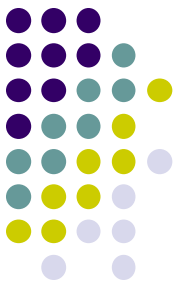
- Domácí vězení
 - nový způsob stanovení doby, v níž je odsouzený povinen zdržovat se v obydlí nebo jeho části – soud
 - kritéria: pracovní doba, čas potřebný k cestě do zaměstnání, čas potřebný k vyřizování nutných osobních a rodinných záležitostí, péče o nezletilé děti
 - přeměna namísto náhradního trestu OS: 1 dne DV = 1 den TOS

Novely TrZ a sankční systém

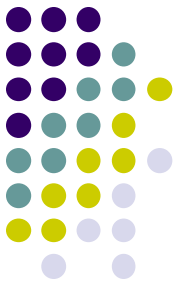
- TOS
 - Možnost přeměny na trest domácího vězení (§ 57a)
 - výkon poloviny TOS + prokázal polepšení + prognóza vedení řádného života v budoucnu
 - 1 den TOS = 1 den DV – soud není vázán nejvyšší výměrou DV, která činí dva roky.

Novela TrZ a sankční systém

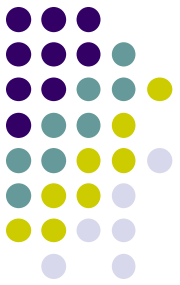
- Obecně prospěšné práce
- Delší doba pro výkon - 2 léta
- Nově možnost přeměny nejen v TOS, ale i
- na trest domácího vězení: za podmínek § 60 odst. 1 může soud přeměnit – 1 i započatá hodina OPP = 1 den DV
- v peněžitý trest + náhradní trest OS pro případ zmaření PT max. 300 dní

Novela TrZ a sankční systém

- Peněžitý trest
- Nově možnost přeměny v
 - v trest domácího vězení (za podmínek § 60 odst. 1) nebo
 - v trest obecně prospěšných prací

Novela TrZ a sankční systém

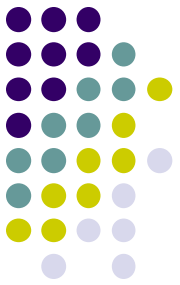
- Podmíněné propuštění z výkonu TOS
- Požadovaná délka výkonu:
 - polovina
 - třetina
 - dvě třetiny
- Diferenciace zkušební doby: přečin až na tři léta, zločin 1 rok až 5 let
- Možnost vyslovit dohled a současně uložit, aby se ve stanovené části zkušební doby zdržoval v určené době v obydlí nebo jeho části.
- U přečinu i kratší doba + možnost uložit povinnost zdržovat se v obydlí, vykonat OPP nebo složit peněžní částku na pomoc obětem

Novela TrZ a sankční systém

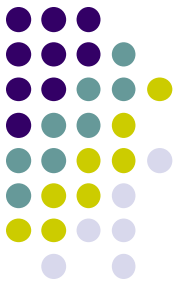
- Zabezpečovací detence
- Rozšíření možnosti uložení – dříve omezeno na zvláště závažný zločin – nyní zločin
- Rozšíření možnosti přeměnit ochranné léčení na ZD: dříve jen při splnění podmínek § 100 odst. 1 nebo 2, nově i bez těchto podmínek, zejména:
- pachatel utekl ze zdrav. zař., užil násilí vůči zaměstnanci nebo jiným osobám, opakovaně odmítl vyšetřovací nebo léčebné výkony nebo jinak projevil negativní postoj k OL.

Zákon č. 418/2011 Sb.

- o trestní odpovědnosti PO a řízení proti nim
- účinnost od 1.1.2012
- průlom do tradičních zásad trestního práva:
- odpovědnost kolektivní a objektivní
- modifikace zásad ukládání sankcí –
personalita

Trestní odpovědnost právnických osob

- Trestnými činy se pro účely tohoto zákona rozumí zločiny nebo přečiny uvedené v trestním zákoníku, a to ty, které jsou uvedeny v § 7 ZTOPO.
- Podle tohoto zákona nejsou trestně odpovědné
 - a) Česká republika,
 - b) územní samosprávné celky při výkonu veřejné moci.

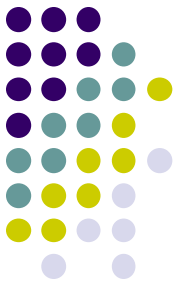

Trestný čin PO - § 8

- Trestným činem spáchaným právnickou osobou je protiprávní čin spáchaný jejím jménem nebo v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti, jednal-li tak
 - a) statutární orgán nebo člen statutárního orgánu, anebo jiná osoba, která je oprávněna jménem nebo za právnickou osobu jednat,
 - b) ten, kdo u této právnické osoby vykonává řídicí nebo kontrolní činnost, i když není osobou uvedenou v písmenu a),
 - c) ten, kdo vykonává rozhodující vliv na řízení této právnické osoby, jestliže jeho jednání bylo alespoň jednou z podmínek vzniku následku zakládajícího trestní odpovědnost právnické osoby, nebo
 - d) zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení (dále jen „zaměstnanec“) při plnění pracovních úkolů, i když není osobou uvedenou v písmenech a) až c),

jestliže jí ho lze přičítat podle odstavce 2.

Přičitatelnost

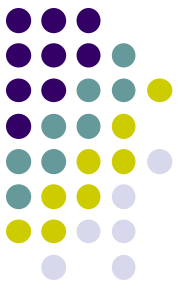
- Právnícké osobě lze přičítat spáchání trestného činu uvedeného v § 7, jestliže byl spáchán
- a) jednáním orgánů právnické osoby nebo osob uvedených v odstavci 1 písm. a) až c), nebo
- b) zaměstnancem uvedeným v odstavci 1 písm. d) na podkladě rozhodnutí, schválení nebo pokynu orgánů právnické osoby nebo osob uvedených v odstavci 1 písm. a) až c) anebo proto, že orgány právnické osoby nebo osoby uvedené v odstavci 1 písm. a) až c) neprovedly taková opatření, která měly provést podle jiného právního předpisu nebo která po nich lze spravedlivě požadovat, zejména neprovedly povinnou nebo potřebnou kontrolu nad činností zaměstnanců nebo jiných osob, jimž jsou nadřizeny, anebo neučinily nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu.
- Trestní odpovědnosti právnické osoby nebrání, nepodaří-li se zjistit, která konkrétní fyzická osoba jednala způsobem uvedeným v odstavcích 1 a 2.

Pachatel, spolupachatel, účastník - § 9

- Pachatelem trestného činu je právnická osoba, které lze přičítat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem způsobem uvedeným v tomto zákoně.
- Pachatelem je i právnická osoba, která k provedení činu užila jiné právnické nebo fyzické osoby.
- Trestní odpovědností právnické osoby není dotčena trestní odpovědnost fyzických osob uvedených v § 8 odst. 1 a trestní odpovědností těchto fyzických osob není dotčena trestní odpovědnost právnické osoby. Byl-li trestný čin spáchán společným jednáním více osob, z nichž alespoň jedna je osoba právnická, odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama.

Trestní odpovědnost právního nástupce PO - § 10

- Trestní odpovědnost právnické osoby přechází na všechny její právní nástupce.
- Přešla-li trestní odpovědnost na více právních nástupců právnické osoby, přihlédne soud při rozhodování o druhu a výměře trestu nebo ochranného opatření i k tomu, v jakém rozsahu na každého z nich přešly výnosy, užitky a jiné výhody ze spáchaného trestného činu, případně i k tomu, v jakém rozsahu kterýkoli z nich pokračuje v činnosti, v souvislosti s níž byl spáchán trestný čin

Účinná lítost - § 11

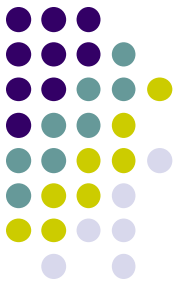
- Trestní odpovědnost právnické osoby zaniká, jestliže dobrovolně upustila od dalšího protiprávního jednání a
 - a) odstranila nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem, anebo škodlivému následku zamezila nebo škodlivý následek napravila, nebo
 - b) učinila státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu o trestném činu oznámení v době, kdy nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem, mohlo být ještě odstraněno nebo škodlivému následku trestného činu mohlo být ještě zabráněno.
- Trestní odpovědnost právnické osoby však nezaniká, spáchala-li trestný čin přijetí úplatku (§ 331 trestního zákoníku), podplacení (§ 332 trestního zákoníku) nebo nepřímého úplatkářství (§ 333 trestního zákoníku).

Promlčení trestní odpovědnosti - § 12

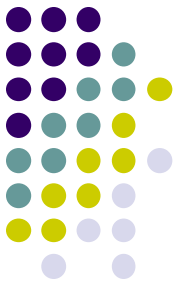

- Na promlčení trestní odpovědnosti právnických osob platí obdobně § 34 trestního zákoníku.
- Uplynutím promlčecí doby nezaniká trestní odpovědnost za trestný čin teroristického útoku (§ 311 trestního zákoníku), pokud byl spáchán za takových okolností, že zakládá válečný zločin nebo zločin proti lidskosti podle předpisů mezinárodního práva

Tresty

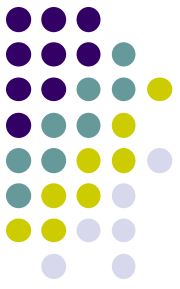
- *Druhy trestů* - § 15 odst. 1
- Zrušení PO – pokud její činnost spočívala zcela nebo převážně v páchání TČ
- Propadnutí majetku – zvlášť závažný zločin –majetkový prospěch
- Peněžitý trest – denní sazba 1.000 – 2.000.000 Kč
- Propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty – za podmínek stanovených TrZ
- Zákaz činnosti – až 20 let
- Zákaz plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži – na 1 rok až 20 let
- Zákaz přijímání dotací nebo subvencí – 1 rok až 20 let
- Uveřejnění rozsudku – soud určí druh veřejného sdělovacího prostředku, rozsah uveřejnění a lhůtu ke zveřejnění

Ochranná opatření

- § 15 odst. 2
- Zabrání věci nebo jiné majetkové hodnoty - za podmínek stanovených TrZ

Zásada přiměřenosti trestu a ochranného opatření

- povaha a závažnost trestného činu
- poměry právnické osoby včetně dosavadní činnosti a majetkových poměrů
- zda vykonává činnost ve veřejném zájmu, která má strategický nebo obtížně nahraditelný význam pro NH, obranu nebo bezpečnost
- působení po činu
- účinky a důsledky, které lze očekávat od trestu pro budoucí činnost PO + zohlednění práv třetích osob
- 3 rozsudky – 49T 10/2012-445 (KS Ostrava), 3T 19/2013 (Obvodní soud pro Prahu 1), 89T 60/2013-42 (Městský soud v Brně)

- To je vše. Hezký zbytek dne.